

Actualisatie ecologisch onderzoek Eikendal, Diepenveen

*Inventarisatie en beoordeling in het kader van
natuurwetwetgeving en -beleid*

- definitief -

ecogroen advies

---

in opdracht van
gemeente Deventer

Colofon

Titel Actualisatie ecologisch onderzoek Eikendal, Diepenveen

Subtitel Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Projectcode 13-309

Status definitief

Datum 2 december 2013

Auteur(s) M. A. (Martin) Heinen

Eindredactie M. Mike) Wallink

Veldonderzoek M. Mike) Wallink

Opdrachtgever Gemeente Deventer

ecogroen advies

is een onafhankelijk

advies- en ingenieursbureau

gespecialiseerd in

ecologisch onderzoek & natuurontwikkeling

Emmastraat 16, 8011 AG Zwolle

038 423 64 64

www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2013)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status:

Heinen, M.A. (2013). Actualisatie ecologisch onderzoek Eikendal, Diepenveen. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 13-309. EcoGroen Advies BV, Zwolle.

Inhoud

Samenvatting

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en doelstelling van dit onderzoek	1
1.2	Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	1
1.3	Algemene opzet	2
2	Gebiedsbescherming	3
2.1	Natuurbeschermingswet	3
2.2	Ecologische hoofdstructuur	3
2.3	Overige natuurgebieden	4
2.4	Eindconclusies gebiedsbescherming	4
3	Flora- en faunawet	5
3.1	Onderzoeksmethode	5
3.2	Flora	5
3.3	Vleermuizen	6
3.4	Grondgebonden zoogdieren	7
3.5	Broedvogels	8
3.6	Amfibieën	10
3.7	Vissen	11
3.8	Overige soortgroepen	11
4	Geraadpleegde bronnen	12

Bijlagen

1	Samenvatting natuurwetgeving
2	Verspreidingskaarten

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling van dit onderzoek

Voorliggende rapportage is opgesteld op verzoek van de gemeente Deventer in verband met de actualisatie van beschikbare ecologische gegevens voor het bestemmingsplangebied Eikendal te Diepenveen.

De Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en het EHS-beleid verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek vindt, ten behoeve van de onderbouw van de ruimtelijke planvorming, een toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en gebiedsgerichte natuurbescherming.

Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Het plangebied is gelegen ten noorden van Diepenveen. Hier bevinden zich bermen met oude bomenrijen, solitaire bomen, houtopstanden, diverse erven met erfbepanting, diverse watergangen, gras- en bouwlanden. De plannen zijn om het gebied in te richten als een groene woonwijk met gevarieerde grote kavels.

Effectbeoordeling Beschermde gebieden

De plannen hebben geen schade aan Natura 2000- en EHS-gebieden tot gevolg. Een vervolgetraject in de vorm van een nadere toetsing in het kader van de Natuurbeschermingswet en EHS-beleid is dan ook niet noodzakelijk, mits er geen effecten zijn te verwachten op hydrologisch gebied.

Effectbeoordeling Beschermde soorten

- In de meeste woningen en boerderijen binnen het plangebied zijn potentiële vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Er zijn ook vaste verblijfplaatsen te verwachten in de bomenrijen langs de wegen op de grens van het plangebied en in de twee bosjes ten noorden van de Schuurmansweg. Indien bebouwing wordt gesloopt of bomen worden gekapt zijn negatieve effecten op potentiële vaste verblijfplaatsen en vliegroutes van vleermuizen te verwachten;
- In het plangebied is potentieel leefgebied van de juridisch zwaarder beschermde Steenmarter aanwezig. Als bebouwing wordt gesloopt zullen mogelijk vaste verblijfplaatsen van deze soort verdwijnen;
- In het plangebied vormen de bosjes potentieel leefgebied voor de juridisch zwaarder beschermde Eekhoorn. De bosjes blijven volgens de plannen behouden waardoor er geen negatieve effecten op de soort zijn te verwachten;
- In het plangebied zijn de volgende broedvogels met jaarrond beschermde nesten aanwezig of te verwachten: Huismus, Steenuil, Kerkuil en Ransuil. De geplande werkzaamheden hebben mogelijk negatieve effecten op jaarrond beschermde nestplaatsen en foerageergebieden van deze broedvogels, uitgesloten Ransuil;
- Wanneer de geplande werkzaamheden worden uitgevoerd tijdens het broedseizoen kan dit leiden tot schade en verstoring van broedende vogels;
- Door de plannen zijn geen overige zwaarder beschermde soorten in het geding.

Eindconclusies en aanbevelingen

- Indien bebouwing, bosjes of bomenrijen met potenties voor vleermuizen wordt gesloopt of gekapt zijn negatieve effecten op potentiële vaste verblijfplaatsen en vliegroutes voor vleermuizen te verwachten. Het is in dat geval noodzakelijk om te beoordelen welke (mogelijke) effecten op zullen treden en nader onderzoek uit te voeren volgens het huidige Vleermuisprotocol naar het gebruik van vaste verblijfplaatsen en vliegroutes door vleermuizen. Aan de hand van de resultaten van het onderzoek zal beoordeeld worden welke maatregelen moeten worden genomen om negatieve effecten op aanwezige

vleermuizen te voorkomen (zie paragraaf 3.3). Het is van belang om in de omgeving van de vleermuisbunker de nachtelijke donkerte te bewaren;

- Indien bebouwing wordt gesloopt is het noodzakelijk om voorafgaand aan de sloop een inspectie uit te laten voeren door een ter zake kundige op het gebied van zoogdieren. Als aanwezigheid van Steenmarter aan de hand van (bewonings)sporen, prooidieren, latrines of zichtwaarnemingen is vastgesteld, is het van belang te werken conform de aanwijzingen in de Gedragscode voor de bouw- en ontwikkelsector of een ontheffing bij het Ministerie van EZ aan te vragen. In beide situaties zal een (beknopt) werkprotocol moeten worden opgesteld (zie paragraaf 3.4);
- Indien bebouwing wordt gesloopt zijn negatieve effecten op potentiële jaarrond beschermde nestplaatsen van Huismus te verwachten. Het is in dat geval noodzakelijk om nader onderzoek uit te voeren naar aanwezigheid van Huismus volgens de geldende soortenstandaard voor Huismus in de optimale inventarisatieperiode van 1 april-15 mei;
- Het is noodzakelijk om ten aanzien van Kerkuil en Steenuil nadere informatie te verzamelen over aanwezige broedlocaties binnen het plangebied in de periode van 2011-2013 en een straal van circa 2 kilometer daarbuiten. Daarnaast is het van belang dat een activiteitenplan wordt opgesteld ten behoeve van een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet voor Kerkuil en mogelijk ook voor Steenuil. In het activiteitenplan dient te worden opgenomen hoe huidige broedlocaties en foerageergebieden van beide soorten binnen het plangebied behouden kunnen blijven. Indien dit niet mogelijk is dient te worden vermeld hoe alternatieve foerageergebieden en broedlocaties buiten het plangebied en de invloedssfeer van de plannen geschikt kunnen worden gemaakt;
- Voor alle overige broedvogels dient u de werkzaamheden uit te voeren (of te starten) buiten de periode dat de nesten worden gebruikt. Indien op een locatie geen broedende/nestelende vogels aanwezig zijn, mag het aanwezige geschikte broedbiotoop ook tijdens het broedseizoen verwijderd worden (zie paragraaf 3.5);
- Voor aanwezige en te verwachten laag beschermde planten-, zoogdier- en amfibieënsoorten geldt, bij ruimtelijke ingrepen, vrijstelling van de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet. Het nemen van vervolgstappen is voor deze soorten dan ook niet aan de orde.

1 Inleiding

1.1 AANLEIDING EN DOELSTELLING VAN DIT ONDERZOEK

Voorliggende rapportage is opgesteld op verzoek van de gemeente Deventer in verband met de actualisatie van beschikbare ecologische gegevens voor het bestemmingsplangebied Eikendal te Diepenveen. Dit plangebied was oorspronkelijk bedoeld voor de aanleg van een villawijk maar overwogen wordt om een nieuw flexibeler bestemmingsplan op te stellen met onder andere meer variatie in kavelgrootte.

Het plangebied is in het verleden op diverse aspecten van ecologie onderzocht. Er is een algemeen natuurwaardenonderzoek uitgevoerd in 2004 (Grontmij Advies & Techniek BV 2004). Als gevolg van een wetswijziging in de Flora- en faunawet is dit nogmaals gedaan in 2006 (Oranjewoud 2006) met een uitgebreid onderzoek naar uilen en spechten in 2007 (Oranjewoud 2007). Omdat in het plangebied aanwezige uilen (Kerkuil, Steenuil en Ransuil) mogelijk hinder zouden ondervinden van de ontwikkeling van Het Eikendal in fase II is er in 2010 een compensatieplan voor uilen opgesteld (Oranjewoud 2010) met daarin uitgevoerde mitigerende maatregelen als het plaatsen van nestkasten voor Kerk- en Steenuil. Op basis van deze gegevens en de genomen maatregelen is een ontheffing voor Kerkuil, Ransuil en Steenuil in het kader van de Flora- en faunawet door het toenmalige ministerie van LNV afgegeven (kenmerk FF/75C/2007/0303). Deze ontheffing is sinds 1 december 2012 verlopen.

Omdat de onderzoeken al vóór 2007 zijn uitgevoerd en niet meer relevant zijn doordat de situatie in het plangebied en de plannen enigszins zijn veranderd, heeft de Gemeente Deventer EcoGroen Advies gevraagd om de ecologische gegevens te actualiseren.

De Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en het EHS-beleid verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek vindt, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, een toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en gebiedsgerichte natuurbescherming. Een toelichting op de genoemde wetgeving is gegeven in bijlage I.

1.2 HUIDIGE SITUATIE EN VOorgenomen ONTWIKKELINGEN

Het plangebied is gelegen ten noorden van Diepenveen. Het wordt begrensd door de Schuurmansweg, Molenweg, Kieftenweg, Randerstraat en Boxbergerweg (zie figuur 1.1 volgende pagina). Hier bevinden zich bermen met oude bomenrijen, solitaire bomen, houtopstanden, diverse erven met erfbepanting, diverse watergangen, gras- en bouwlanden. De plannen zijn om het gebied in te richten als een woonwijk met gevarieerde grote kavels. De nieuwbouw wordt in fasen gerealiseerd. In de noordwesthoek is men begonnen met de bouw van de eerste fase en zijn bouwkavels bouwrijp gemaakt, heggen geplant en de eerste villa's gebouwd.

Figuur 1.1 Ligging van het onderzochte gebied (geel gearceerd). Bron kaartondergrond: Bing Maps.

1.3 ALGEMENE OPZET

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op één dagbezoek in 2013, eerder uitgevoerd onderzoek, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en ecologische principes. Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde gebieden (hoofdstuk 2) en soorten (hoofdstuk 3). Daarnaast is beschreven welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. Indien aanvullend onderzoek nodig is, is dit ook aangegeven.

2

Gebiedsbescherming

2.1 NATUURBESCHERMINGSWET

*In de **Natuurbeschermingswet 1998** is de bescherming van Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000-gebieden) en Beschermden Natuurmonumenten ondergebracht. Beoordeeld dient te worden of ingrepen of activiteiten in, of in de nabijheid van, deze gebieden (significant) negatieve effecten kunnen hebben op de instandhoudingsdoelen van deze gebieden.*

Natura 2000-gebieden

Het plangebied ligt niet in een gebied dat beschermd is onder de Natuurbeschermingswet. Het dichtstbijzijnde gebied vallend onder de bescherming van de Natuurbeschermingswet is Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel. Dit gebied ligt op een afstand van circa 1,9 kilometer van het plangebied.

Gezien de aard van de beoogde ontwikkelingen (het bouwen van een woonwijk nabij stedelijk gebied) en de tussenliggende afstand zijn geen negatieve effecten te verwachten op instandhoudingsdoelen van het genoemde en andere natuurgebieden die zijn beschermd onder de Natuurbeschermingswet. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Natuurbeschermingswet is in deze situatie dan ook niet nodig.

2.2 ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

*De bescherming van de **Ecologische Hoofdstructuur (EHS)** komt voort uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen de groene contouren van de EHS geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet is toegestaan, tenzij er sprake is van het ontbreken van reële alternatieven en redenen van groot openbaar belang. Wanneer niet teruggevallen kan worden op het tenzij-gedeelte van het beschermingskader, zal aangetoond moeten worden dat door de plannen de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet significant aangetast worden.*

Op de Atlas van Overijssel, is te zien dat direct ten oosten van het plangebied een EHS-gebied aanwezig is (Provincie Overijssel 2011). Het betreft hier bestaande natuur (bosgebieden ten oosten van de Boxbergerweg). Tussen het plangebied en de dichtstbijzijnde EHS bevindt zich een verharde weg. Negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen plannen op het functioneren van de EHS zijn niet te verwachten, mits er geen effecten zijn te verwachten op hydrologisch gebied.

2.3 OVERIGE NATUURGEBIEDEN

*Buiten de bescherming van de Natuurbeschermingswet en de Ecologische Hoofdstructuur bevinden zich ook natuurgebieden beschermd middels **provinciaal beleid**, veelal beschreven in Omgevingsplannen of Streekplannen. In dit provinciale beleid is de bescherming van bijvoorbeeld ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied uitgewerkt.*

Volgens de Omgevingsvisie Overijssel in de Atlas van Overijssel ligt het plangebied niet in of in de nabijheid van zowel weidevogelbeheer- als ganzengebied (Provincie Overijssel 2011). Het dichtstbijzijnde gebied dat zodanig is aangemerkt betreft een ganzenfoerageergebied op ruim 2,2 kilometer ten westen van het plangebied. Dit is gelegen in de uiterwaarden van de IJssel. Vanwege het kleinschalige karakter van het plangebied en de ligging nabij de bebouwde kom is het plangebied ongeschikt als foerageergebied voor ganzen. Afgezien van mogelijk enkele paren Kievit en Scholekster is het plangebied marginaal broedgebied voor weidevogels.

Geconcludeerd wordt dat er als gevolg van de beoogde plannen geen aantasting plaatsvindt van door de provincie als zodanig aangegeven gebieden met belangrijke natuurwaarden buiten de EHS. Het nemen van vervolgstappen is in deze situatie niet nodig.

2.4 EINDCONCLUSIES GEBIEDSBESCHERMING

De plannen hebben geen schade aan Natura 2000- en EHS-gebieden en belangrijke natuurwaarden buiten de EHS tot gevolg. Een vervolgtraject in de vorm van een nadere toetsing in het kader van de Natuurbeschermingswet en provinciaal beleid is dan ook niet noodzakelijk.

3

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (Ff-wet) verplicht om bij ruimtelijke ingrepen of andere nieuwe activiteiten, na te gaan of er negatieve effecten kunnen optreden op exemplaren of het leefgebied van beschermde plant- en diersoorten. Optredende negatieve effecten dienen zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd te worden. Voor schade aan strikt beschermde soorten kan het noodzakelijk zijn om een ontheffing aan te vragen bij de Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken.

3.1 ONDERZOEKSMETHODE

Algemeen

Voorliggende ecologische beoordeling is voor een belangrijk deel gebaseerd op één locatiebezoek op 10 september 2013. Tijdens het veldbezoek is aandacht besteed aan beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet en vooral aan juridisch zwaarder beschermde soorten (de zogenaamde tabel 2- en 3-soorten). Het onderzoek heeft zich met name gericht op de delen van het gebied waar ingrepen gepland zijn. Waar mogelijk zijn erven gecontroleerd op (potenties voor) juridisch zwaar beschermde soorten als broedvogels met jaarrond beschermde nesten, vleermuizen, Steenmarter en Eekhoorn. Er is ook zoveel mogelijk navraag gedaan bij bewoners omtrent de aanwezigheid van dergelijke soorten. In combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen), informatie van de regionale vogelwerkgroepen 'De IJsselstreek' en 'Midden IJssel' (de heren K. Spijker en W. Slob) en expert judgement is vervolgens een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten.

Broedvogelonderzoek

In 2007 is een broedvogelonderzoek uitgevoerd in het plangebied (Oranjewoud 2007). De nadruk bij dit onderzoek lag bij uilen en spechten. Tevens is een compensatieplan opgesteld als aanvulling op de ontheffingaanvraag voor uilen. Bij dit compensatieplan is een inventarisatie uitgevoerd van bekende nestlocaties van Steenuil (Oranjewoud 2010).

Tijdens het actualiserend veldbezoek in 2013 zijn zoveel mogelijk erven onderzocht op potenties voor broedvogels met jaarrond beschermde nesten en bewoners gevraagd of zij bekend zijn met uilen, Huismus en Steenmarter op hun erf. Tevens zijn alle houtopstanden onderzocht op (potentiële) nestplaatsen van roofvogels en Ransuil.

Deze onderzoeksmethode, buiten de optimale inventarisatieperiode, geeft een goede indicatie of genoemde soorten kunnen worden uitgesloten of dat juist nader onderzoek noodzakelijk is.

3.2 FLORA

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek plantensoorten aangetroffen van voedselarme bermen, bosbodems, voedselrijke graslanden, akkers, slootkanten en perceelsranden. Bijzondere soorten zijn onder andere Tormentil, Koningskaars, Hengel, Geel nagelkruid, Hulst en Lelietje van Dalen. Tijdens een uitgebreid bermenonderzoek is gebleken dat in de nazomer bovengronds afgestorven soorten als

Bosanemoon, Wilde hyacint en de laag beschermde Gewone vogelmelk (Ffwet-tabel 1) in bermen aanwezig zijn (Heinen 2011).

Naast Gewone vogelmelk zijn ook kleine groeiplaatsen van andere laag beschermde soorten als Grasklokje, Akkerklokje, Kleine maagdenpalm en Brede wespenorchis in bermen van de Schuurmansweg, Randerstraat en Boxbergerweg (aan de rand van het plangebied) aanwezig (Heinen 2011). Circa 50 exemplaren van Kleine maagdenpalm staan in een perkje ten zuiden van Schuurmansweg 1. Deze zijn vrijwel zeker aangeplant en zijn hierdoor niet ontheffingsplichtig. Er zijn geen bedreigde (Rode Lijstsoorten) en juridisch zwaar beschermde plantensoorten aangetroffen of te verwachten in het plangebied.

Mogelijk worden groeiplaatsen van enkele exemplaren van laag beschermde plantensoorten (Ffwet-tabel 1) bedreigd door de uitvoering van de plannen. Voor deze groep van soorten geldt echter bij ruimtelijke ontwikkelingen automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze soorten niet aan de orde is.

3.3 VLEERMUIZEN

Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd. Het leefgebied van de strikt beschermde vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden. Van deze drie onderdelen genieten de verblijfplaatsen de zwaarste bescherming (zie kader 3.1).

Kader 3.1 Vleermuizen

Het leefgebied van de strikt beschermde vleermuizen (Ff-wet tabel 3 en HR bijlage IV) bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden. Van deze drie onderdelen genieten de verblijfplaatsen de grootste bescherming. Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders etcetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamkolonies/ zomerverblijven, baltslocaties/paarverblijven en winterverblijven.

Vaste verblijfplaatsen

In met name de meeste woningen en boerderijen binnen het plangebied zijn potentiële vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Meer concreet betreft het open stootvoegen naar achterliggende ruimtes in de spouwmuur of ruimtes achter daklijsten, dakpannen of in schoorstenen. Er zijn ook verblijfplaatsen te verwachten in de bomenrijen langs de wegen op de grens van het plangebied, met name langs de Molenweg, Kieftenweg, Randerstraat en enkele delen van de Boxbergerweg¹. In deze rijen staan mogelijk bomen met holten, scheuren en spleten die als geschikte invliegopeningen kunnen dienen. Er zijn ook bomen met bijvoorbeeld spechtenholten aanwezig die potentieel geschikt zijn als verblijfplaatsen voor vleermuizen in de twee bosjes ten noorden van de Schuurmansweg. Alle potentiële vaste verblijfplaatsen zijn vermeld in bijlage 2.

Indien de bebouwing, bosjes of bomenrijen met potenties voor vleermuizen worden gesloopt of gekapt zijn negatieve effecten op potentiële vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen te verwachten. Het is in dat geval noodzakelijk om nader onderzoek uit te voeren volgens het huidige vleermuisprotocol naar het gebruik van vaste verblijfplaatsen door vleermuizen (zie ook kader 3.2 volgende pagina).

¹ Vanwege het feit dat de bomen tijdens het veldbezoek volop in het blad zaten, konden de bomen niet goed worden geïnspecteerd op potentiële verblijfplaatsen. De indicatie van verblijfplaatsen is vooral gedaan aan de hand van de ouderdom van de bomen.

Midden in het plangebied is in 2009 een vleermuisbunker voor overwinterende vleermuizen aangelegd. Tijdens het veldbezoek was de bunker afgesloten. Uit gegevens van de gemeente Deventer blijkt dat in de winter van 2011 één exemplaar van Gewone grootvleermuis aanwezig was en sindsdien niets meer. Als gevolg van de voorgenomen plannen zijn er geen negatieve effecten te verwachten op de functie van de vleermuisbunker als winterverblijfplaats, onder voorwaarde dat de nachtelijke donkerte wordt gehandhaafd.

Vliegroutes en foerageergebieden

De bomenrijen en bebouwing van alle wegen rondom het plangebied fungeren als onderdeel van een potentiële vliegroute voor vleermuissoorten als Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis. Het gehele plangebied wordt naar verwachting gebruikt als foerageergebied van diverse vleermuissoorten. Alleen als bomenrijen over een grote lengte worden onderbroken, kunnen negatieve effecten op potentiële vliegroutes niet worden uitgesloten. Als toch grote delen van de bomenrijen verdwijnen, dient beoordeeld te worden welke (mogelijke) effecten op zullen treden. Mogelijk is het nemen van vervolgstappen zoals een nader onderzoek volgens het huidige Vleermuisprotocol dan noodzakelijk (zie ook kader 3.2).

Kader 3.2 Protocol voor Vleermuisonderzoek

Vleermuizen zijn een belangrijke soortgroep binnen de natuurbescherming. De soorten zijn echter moeilijk te inventariseren, vertonen specifiek gedrag en advies omtrent deze soortgroep is regelmatig complex. Tegen die achtergrond heeft het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) een protocol opgesteld voor de inventarisatie van vleermuizen. Het doel van het protocol is bij te dragen aan de kwaliteit en uniformiteit in onderzoek. Het protocol wordt ondersteund door de Dienst Landelijk Gebied (Ministerie van EZ) en de Zoogdierverseniging VZZ. Vleermuisonderzoek blijft echter maatwerk en het protocol geldt daarom als richtsnoer en niet als plicht. De deskundigen van EcoGroen Advies baseren de te volgen inventarisatie op het protocol, maar stemmen de strategie en inzet telkens af op de omvang en complexiteit van de locatie.

3.4 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Steenmarter

Tijdens het veldbezoek is gebleken dat in het plangebied potentieel leefgebied van de juridisch zwaarder beschermde Steenmarter (Ff-wet tabel 2) aanwezig is in de vorm van diverse geschikte bebouwing in combinatie met geschikt foerageergebied. Ook uit gesprekken met bewoners bleek dat de marter regelmatig wordt waargenomen. Dit wordt bevestigd door waarnemingen die vermeld staan in Van Maanen (2007) en Douma *et al.* (2011). Er zijn geen vaste verblijfplaatsen van Steenmarter aangetroffen tijdens het veldonderzoek, maar tijdens het veldonderzoek kon niet alle aanwezige bebouwing worden geïnspecteerd op aanwezige verblijfplaatsen.

Steenmarters zijn zeer flexibel en maken gebruik van een netwerk van vele verblijfplaatsen binnen een groot territorium. Gezien de aard van de waarnemingen is hier mogelijk sprake van kraamverblijfplaatsen, omdat er door bewoners ook dieren met jongen zijn waargenomen. In de omliggende omgeving van het plangebied is veel aanbod aan vervangende verblijfplaatsen, zodat door de plannen geen onmisbare verblijfplaatsen verloren gaan. Er zal dan ook voldoende alternatief leef- en foerageergebied voor Steenmarter binnen het territorium aanwezig blijven na eventuele sloop van de bebouwing en herinrichting van het plangebied. De functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van Steenmarter komt als gevolg van de plannen niet in het geding.

Indien bebouwing wordt gesloopt is het noodzakelijk om voorafgaand aan de sloop een inspectie uit te laten voeren door een ter zake kundige op het gebied van zoogdieren. Als aanwezigheid van Steenmarter aan de hand van (bewonings)sporen, prooidieren, latrines of zichtwaarnemingen is vastgesteld, is het van belang te werken conform de aanwijzingen in de Gedragscode voor de bouw- en ontwikkelingssector (ARCADIS 2006) en een (beknopt) werkprotocol op te stellen. Hierin staan enkele voorwaarden zoals het gefaseerd uitvoeren van de sloop, letten op voldoende vluchtwegen voor Steenmarter en niet slopen in de voortplantings- en opgroeiperiode van Steenmarter van half februari

tot en met eind augustus. Door deze maatregelen op deze wijze uit te voeren, is het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet niet nodig.

Eekhoorn

De twee zuidelijk gelegen bosjes in het plangebied (zie bijlage 2) zijn potentieel geschikt als leefgebied voor Eekhoorn (Ff-wet tabel 2). Bij de herinrichting van het plangebied blijven deze bosjes behouden. Als gevolg van de plannen zijn er geen negatieve effecten te verwachten op vaste verblijfplaatsen en leefgebied van Eekhoorn. Daar komt bij dat Eekhoorn zich goed redt in bosjes in het omringende stedelijk gebied.

Overige juridisch zwaarder beschermde soorten

Vaste verblijfplaatsen van overige zwaarder beschermde soorten zoals Waterspitsmuis en Das worden vanwege het ontbreken van geschikt biotoop en op basis van bekende verspreidingsgegevens niet verwacht in het plangebied.

Overige zoogdieren

In het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van diverse laag beschermde (Ff-wet tabel 1) grondgebonden zoogdiersoorten te verwachten, zoals Bosspitsmuis (*spec.*), Huispitsmuis, Mol, Egel, Bosmuis, Dwergmuis, Veldmuis, Aardmuis, Rosse woelmuis, Haas, Konijn, Ree en Vos. Tevens zijn de niet beschermde Huismuis en Bruine rat in het plangebied aanwezig en te verwachten.

Bij de werkzaamheden kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van laag beschermde zoogdieren verloren gaan. Voor laag beschermde kleine zoogdieren van tabel 1 geldt, bij ruimtelijke ontwikkeling, automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is. Schade aan de algemene en laag beschermde zoogdieren kan echter geminimaliseerd worden door werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart-augustus). De minst schadelijke periode is september-november (mits vorstvrij).

3.5 BROEDVOGELS

Er is geen uitvoerige broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Op basis van het onderzoek van Oranjewoud in 2007, veldwaarnemingen, gesprekken met bewoners, informatie van de vogelwerkgroepen 'De IJsselstreek' en 'Midden IJssel' (de heren K. Spijker en W. Slob), terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens en expert judgement is echter wel een goede uitspraak te doen over de te verwachten soorten.

Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Van veel broedvogels zijn nesten alleen gedurende de tijd dat ze worden gebruikt beschermd. Nestlocaties kunnen dan buiten deze periode zonder overtreding van de Flora- en faunawet verwijderd worden. Voor een aantal broedvogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 3.3).

Kader 3.3 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespendif, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus.

Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

In het plangebied zijn de volgende broedvogels met jaarrond beschermde nesten aanwezig of te verwachten: Huismus, Ransuil, Kerkuil en Steenuil. Jaarrond beschermde nestplaatsen van overige vogels zijn in het plangebied niet aangetroffen en worden op basis van het ontbreken van geschikt biotoop niet verwacht. In het onderstaande wordt de functie van het plangebied ten aanzien van de genoemde soorten besproken.

Huisumus

In diverse woningen en schuren binnen het plangebied zijn potentiële nestplaatsen van Huismus aanwezig. Het was niet mogelijk om tijdens het uitgevoerde veldbezoek van 10 september jl. Huismus te inventariseren, omdat dit moment buiten het inventarisatie seizoen van Huismus valt. Indien bestaande bebouwing wordt gesloopt zijn er mogelijk negatieve effecten op potentiële broedplaatsen van Huismus te verwachten. Het is in dat geval noodzakelijk om voorafgaand aan de sloop in de periode van 1 april-15 mei gericht onderzoek uit te voeren naar Huismus volgens de geldende soortenstandaard van Huismus (Dienst Regelingen 2011).

De verwachting is dat tijdens en na inrichting van het plangebied er voldoende geschikt broed- en foerageerbiotoop voor Huismus aanwezig blijft. Dit kan op eenvoudige wijze worden verbeterd door bijvoorbeeld bij de nieuwbouw van woningen vogelvides of nestkasten te plaatsen en te zorgen voor foerageer- en schuilmogelijkheden in de vorm van het aanplanten van heggen en dicht struikgewassen en het laten ontstaan van kruidenrijke randen en overhoekjes.

Ransuil

In het plangebied zijn in de twee bosjes ten noorden van de Schuurmansweg potentiële broed- en roestlocaties aanwezig van Ransuil (zie bijlage 2). Ook worden er door bewoners waarnemingen gemeld van roepende en foeragerende uilen (waarschijnlijk Ransuil). Uit het in 2007 uitgevoerde vogelonderzoek (Oranjewoud 2007) blijkt ook al dat in dezelfde bosgebieden Ransuil mogelijk broedend aanwezig was.

Volgens de plannen blijven de bosjes gehandhaafd en wordt het areaal groenvoorzieningen sterk uitgebreid. De opzet van de groene woonwijk Eikendal sluit aan bij de voorkeur voor parkachtige landschap van Ransuil. De voorgenomen plannen hebben dan ook geen negatieve effecten op de vaste rust- en verblijfplaatsen van Ransuil. De functionele leefomgeving kan ten allen tijde gegarandeerd worden.

Kerkuil

In de kapschuur aan de Randerstraat 34, midden in het plangebied, is een kerkuilenkast aanwezig (zie bijlage 2). Deze nestkast hangt er al circa 20 jaar en wordt jaarlijks gebruikt door Kerkuil. Niet elk jaar zijn er jongen grootgebracht. In 2013 is er niet gebroed (meded. K. Spijker, Vogelwerkgroep De IJsselstreek). In het plangebied zijn op twee erven aan de Schuurmanstraat en bij de manege roestlocaties aanwezig van Kerkuil in 2013. Dit wordt ook gemeld in het onderzoek van Oranjewoud (2007).

Als gevolg van de plannen zal foerageergebied verdwijnen van Kerkuil en zal mogelijk ook de geschiktheid van de broedlocatie verdwijnen. Indien de Kerkuil ten noorden van het plangebied wel geschikt foerageergebied kan vinden, bestaat er een kans dat de broedlocatie ook na inrichting van het plangebied nog wordt gebruikt.

Steenuil

In het plangebied zijn drie nestkasten van Steenuil aanwezig aan de Randerstraat 34, Schuurmansweg 3 en Boxbergerweg 95. Ook aan de Randerstraat 33 is een steenuilenkast aanwezig, die binnen de invloedssfeer van toekomstige werkzaamheden in het plangebied ligt (zie bijlage 2). Uit het veldonderzoek en gesprekken met bewoners blijkt dat de kasten de laatste jaren niet meer bewoond zijn. Het laatst bekende broedgeval was aan de Randerstraat 34 in 2008 (Oranjewoud 2010). In de omgeving van het plangebied zijn in het kader van het compensatieplan bij de oude ontheffingaanvraag in 2010 zes nestkasten opgehangen.

Ook waren eerder in 2008 al enkele nestkasten geplaatst. In deze kasten is met wisselend succes gebroed, onder andere in 2010 aan de Randerstraat 33 (Oranjewoud 2010, meded. K. Spijker 2010). Recente gegevens over Steenuil uit 2011 t/m 2013 zijn bij het schrijven van dit rapport nog niet bekend en moeten nog worden opgevraagd bij de lokale vogelwerkgroep.

Vervolgstappen ten aanzien van Kerkuil en Steenuil

Vanwege het verdwijnen van foerageergebied van Kerkuil, als gevolg van de voorgenomen plannen, is het noodzakelijk een ontheffingsaanvraag voor Kerkuil in te dienen in het kader van de Flora- en faunawet. Mogelijk geldt dit ook voor Steenuil, maar dit is afhankelijk van het feit of deze soort nog als broedvogel aanwezig is en/of het plangebied als foerageergebied gebruikt.

Het is in het kader van de ontheffingsaanvraag noodzakelijk om ten aanzien van de gunstige staat van instandhouding van Kerkuil en Steenuil nadere informatie te verzamelen over aanwezige broedlocaties binnen het plangebied en een straal van circa 2 kilometer daarbuiten. Informatie kan worden verkregen bij lokale vogelwerkgroepen.

Daarnaast is het van belang dat een activiteitenplan wordt opgesteld ten behoeve van de ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan dient te worden opgenomen hoe huidige broedlocaties en foerageergebieden van beide soorten binnen het plangebied behouden kunnen blijven. Indien dit niet mogelijk is dient te worden vermeld hoe alternatieve foerageergebieden en broedlocaties buiten het plangebied geschikt kunnen worden gemaakt of nog beschikbaar zijn. De gegevens van de eerder verkregen ontheffing en het opgestelde compensatieplan voor Steenuil (Oranjewoud 2010) kunnen hiervoor van nut zijn.

Overige broedvogels

Het plangebied vormt geschikt broedbiotoop voor algemene vogelsoorten van bebouwing, kleinschalig agrarisch gebied en bossen als Turkse tortel, Houtduif, Tjiftjaf, Winterkoning, Heggenmus, Roodborst, Grote bonte specht, Koolmees, Boomkruiper, Boomklever, Merel, Zanglijster, Witte kwikstaart, Zwartkop, Zwarte roodstaart, Groenling, Ringmus, Vink, Ekster en Zwarte kraai.

Alle broedvogels zijn gedurende hun broedseizoen beschermd en mogen in deze periode niet verstoord of geschaad worden. Als broedseizoen wordt gehanteerd: periode van nestbouw, periode van broeden en de periode dat de jongen op het nest gevoerd worden. Voor verstoring tijdens de broedseizoen van een vogel wordt geen ontheffing verleend. Indien op een locatie geen broedende/nestelende vogels aanwezig zijn, mag het aanwezige geschikte broedbiotoop ook tijdens het broedseizoen verwijderd worden. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Soorten als Turkse tortel en Houtduif kunnen bijvoorbeeld tot in november broedend worden aangetroffen.

3.6 AMFIBIEËN

In het plangebied is voortplanting van algemene laag beschermde amfibieën als Kleine watersalamander, Gewone pad, Bastaardkikker en Bruine kikker (Ffwet-tabel 1) te verwachten in de watergangen. Deze soorten kunnen overwinterend in de strooisellaag, ruigten, onder houtstapels, puin en in vochtige ruimtes in de bebouwing worden aangetroffen. Het betreft hier zogenaamde algemene, laag beschermde soorten waarvoor in deze situatie automatisch een vrijstelling geldt van de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet.

Juridisch zwaarder beschermde amfibieën worden vanwege het ontbreken van geschikt biotoop en op basis van bekende verspreidingsgegevens, in combinatie met het uitgevoerde veldonderzoek, niet verwacht in het onderzoeksgebied (RAVON en waarneming.nl).

Effecten op amfibieën kunnen - mits de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door de werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de overwinterings- en voortplantingsperiode van amfibieën. De maanden september en oktober zijn in de regel het meest

geschikt (minst schadelijk) voor het uitvoeren van werkzaamheden op zowel het land als in/ nabij water.

3.7 VISSEN

Middels intensief onderzoek met een steeknet is alleen de niet beschermde Tiendoornige stekelbaars aangetroffen. Juridisch zwaarder beschermde vissen worden vanwege het ontbreken van geschikt biotoop, op basis van bekende verspreidingsgegevens en het uitgevoerde veldonderzoek niet verwacht in het onderzoeksgebied (Crombaghs *et al.* 2002; RAVON en waarneming.nl).

3.8 OVERIGE SOORTGROEPEN

Reptielen en zwaar beschermde ongewervelden zijn tijdens het veldonderzoek niet aangetroffen en worden ook niet verwacht omdat geschikt (voortplantings)biotoop ontbreekt. Eventuele vervolgstappen zijn hier voor deze soortgroepen niet aan de orde.

4

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- ARCADIS (2006). Gedragscode voor de bouw- en ontwikkelsector Bouwend Nederland en NEPROM. Verbeterde versie t.b.v. de terinzagelegging door het Ministerie van LNV.
- Bekker J.P, P. Twisk & A. Diepenbeek (2010). Veldgids Europese zoogdieren. Uitgegeven door de KNNV en VZZ.
- Crombaghs, B., N. van den Berg & A. Goutbeek (2002). Vissen in Overijssel: verspreidingsatlas van zoetwatervissen in stromende en stilstaande wateren in Overijssel.
- Dienst Regelingen (2009). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.
- Dienst Regelingen (2011). Soortenstandaard Huismus *Passer domesticus*.
- Douma, T., C. Zoon & A. Bode (2011). De zoogdieren van Overijssel. Verspreiding en leefwijze van in het wild levende zoogdieren. Profiel Uitgeverij, Bedum.
- Grontmij 2004. Onderzoek natuurwaarden Eikendal. Rapport Grontmij nr. 11/99011397, Zwolle.
- Heinen, M.A. (2011). De botanische kwaliteit van bloemrijke bermen in het buitengebied van Deventer. Inventarisatie van de flora van bermen met een beheer gericht op bloemrijk grasland. Rapport 10-460. EcoGroen Advies BV, Zwolle.
- Maanen, E. van (2007). Samenleven met een vreemde snuiter in Deventer. Een beheerplan voor het mens- en diervriendelijk omgaan met steenmarterproblematiek. Rapport 07110. EcoGroen Advies, Zwolle.
- Ministerie van EZ. Natura 2000-gebieden. (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000).
- Ministerie van I&M (2012). Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte.
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV (2006). Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Dienst Landelijk gebied.
- Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.
- Oranjewoud (2006). Natuurwaardenonderzoek Eikendal. Briefrapport nr. 14584-165299.
- Oranjewoud (2007). Vogels in het Eikendal, nader onderzoek. Rapport nr. 165299.
- Oranjewoud (2010). Compensatie Steenuil Diepenveen. Rapport nr. 165299.

Internet

Provincie Overijssel:

(<http://gisopenbaar.overijssel.nl/website/atlasoverijssel/atlasoverijssel.html>)

Ravon.nl (website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen)

Telmee.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland)

Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland)

Zoogdieratlas.nl (website met zoogdierwaarnemingen in Nederland)

Biilagen

Bijlage 1: Samenvatting natuurwetgeving

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken, of, in geval van beheer en schadebestrijding, van Gedeputeerde Staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- Een aantal ongewervelden (onder andere *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing en beoordeling

Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren, zijn beschermde soorten aanwezig en is er sprake van overtreding van een verbodsbepaling uit de Flora- en faunawet, dan dient u een ontheffingsaanvraag in te dienen bij Dienst Regelingen. Hierbij worden de volgende vragen gesteld:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde

gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn² en de Habitatrichtlijn.

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd³. Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van EZ. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In voorgaand wettelijk kader zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur en op www.drloket.nl.

---

² In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd;

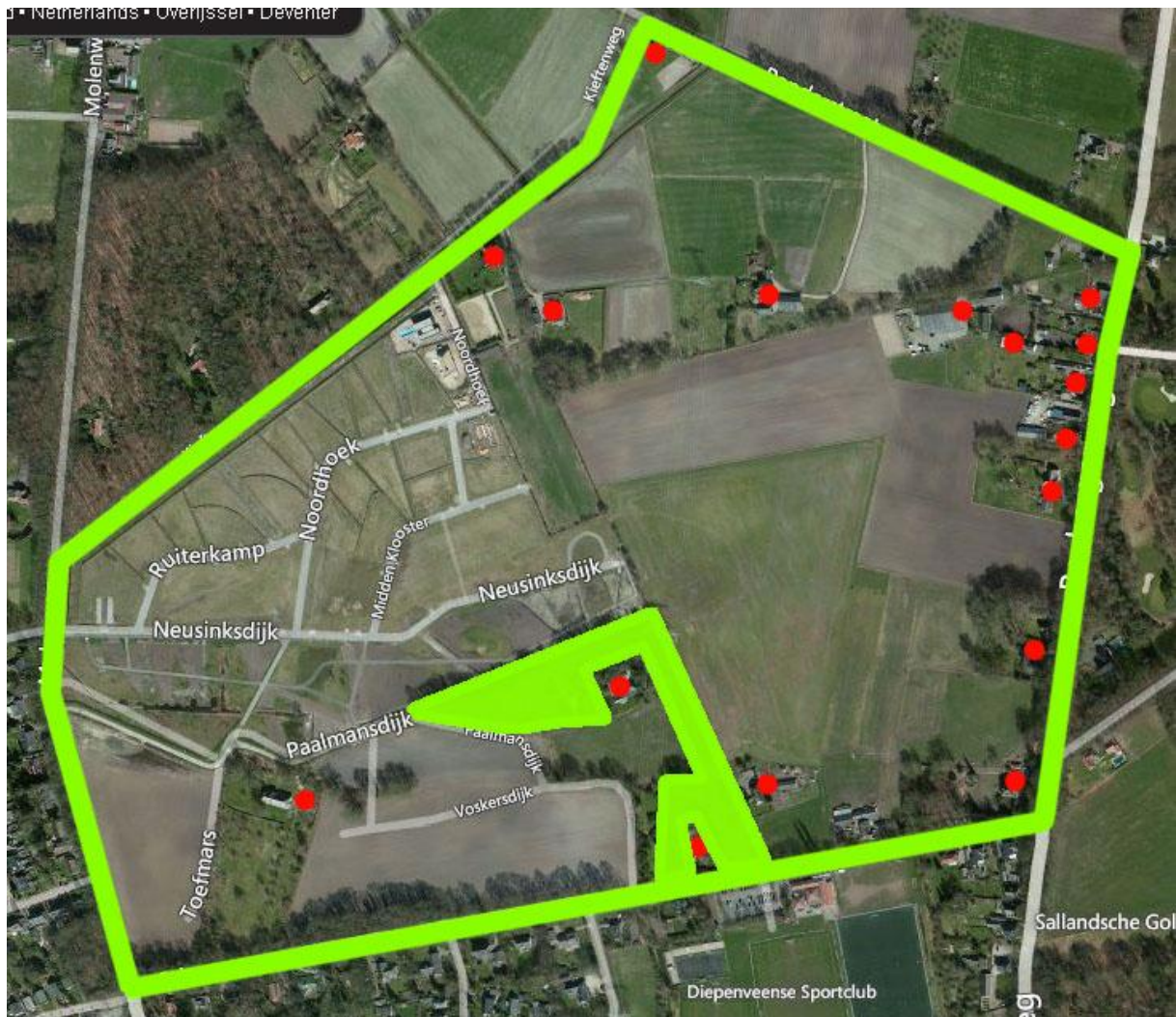
³ Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna en Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Bijlage 2: Verspreidingskaarten

Vleermuizen

Legenda:

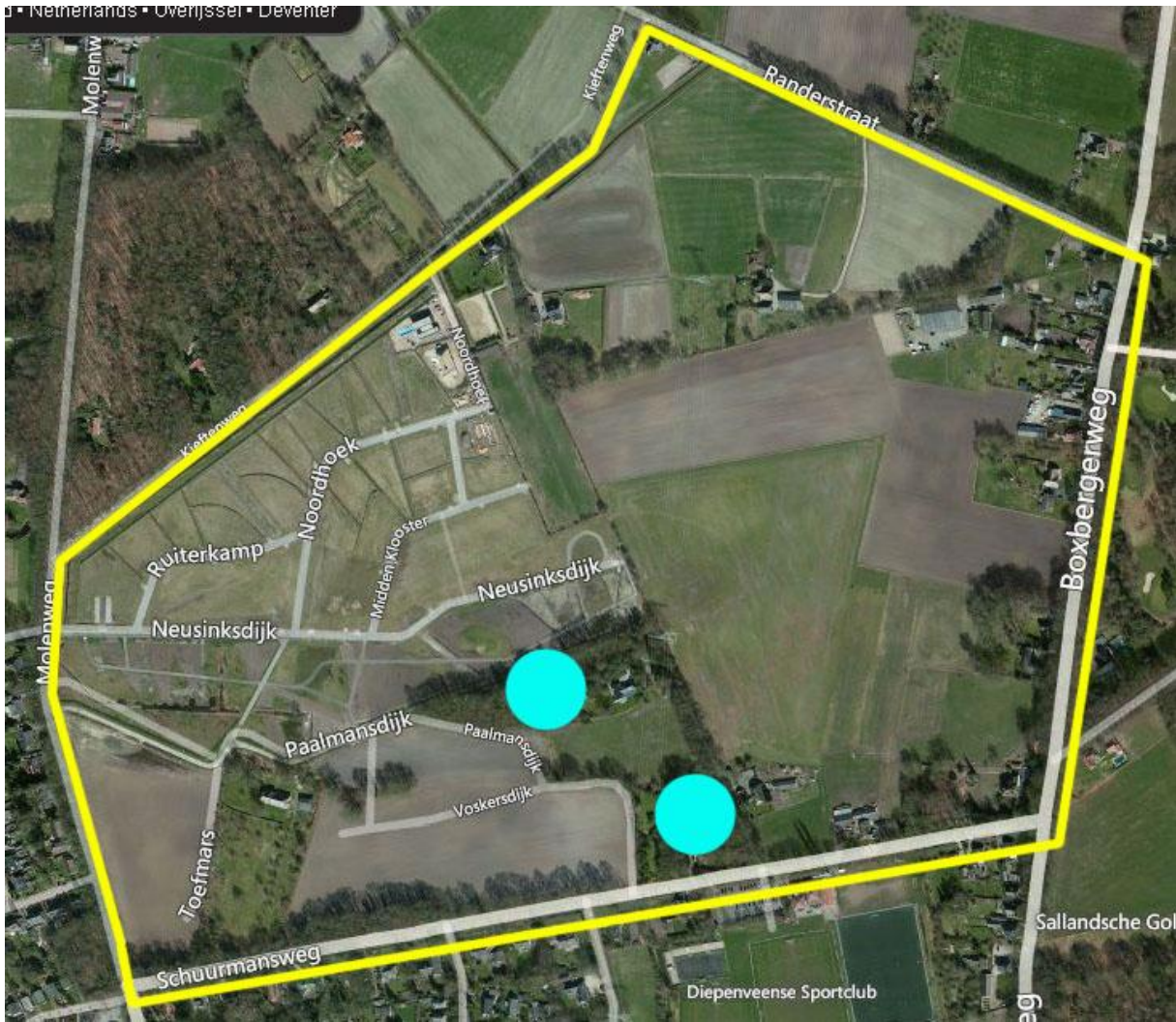
Groene lijn en groen vlak = potentiële verblijfplaatsen of vliegroute in bomenrijen en bos; Rode stip = potentiële verblijfplaats in (diverse) gebouwen op erf.

Eekhoorn

Legenda:

Blauwe stip = potentiële verblijfplaats Eekhoorn.

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten (uilen)

Legenda:

Rode stip = nestkast Steenuil; blauwe stip = broedlocatie Kerkuil; groene/gele vlak = potentiële nestplaats Ransuil.

